Štvrtok 25. novembra 2021

P9_TA(2021)0483

Situácia v oblasti ľudských práv v Kamerune

Uznesenie Európskeho parlamentu z 25. novembra 2021 o situácii v oblasti ľudských práv v Kamerune (2021/2983(RSP))

(2022/C 224/12)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Kamerune, najmä na uznesenie z 18. apríla 2019 ([1]),

— so zreteľom na situačnú správu Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí Kamerunu z 5. novembra 2021 a na výročnú správu EÚ o ľudských právach a demokracii vo svete za rok 2020 – správa o krajine: Kamerun z 21. júna 2021,

— so zreteľom na dohodu o partnerstve AKT – EÚ (Dohoda z Cotonou),

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach z roku 1966,

— so zreteľom na Dohovor o právach dieťaťa, ktorý Kamerun ratifikoval v roku 1993,

— so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov z roku 1981,

— so zreteľom na ústavu Kamerunskej republiky,

— so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže pôvodne pokojné protesty s podporou združenia anglofónnej občianskej spoločnosti Kamerunu proti marginalizácii anglofónnych regiónov Kamerunu zo strany federálnej vlády v roku 2016 štátne orgány extrémnym násilím potlačili, čím podporili separatizmus a vznik niekoľkých separatistických milícií požadujúcich nový štát Ambazóniu a podnietili krvavý vojenský konflikt;

B. keďže predpokladom mieru je dialóg a vláda prezidenta Paula Biyu sústavne odmieta priame rozhovory so všetkými separatistickými vodcami z anglofónnych regiónov;

C. keďže Kamerun sa potýka s viacerými paralelnými politickými a bezpečnostnými výzvami vrátane hrozieb skupiny Boko Haram v regióne Ďaleký Sever a ozbrojenej vzbury separatistov v krajine, ktorá v anglofónnych regiónoch Severozápad a Juhozápad trvá už takmer 5 rokov;

D. keďže v roku 2016 anglofónni učitelia a právnici v regiónoch Severozápad a Juhozápad viedli pokojné štrajky a demonštrácie proti zavedeniu francúzskeho právneho systému a francúzštiny na svojich súdoch a vo svojich triedach, čo vyvolalo krízu; keďže ozbrojený konflikt, ktorý prebieha od roku 2017, stál životy tisícov ľudí a viedol k rozsiahlej humanitárnej kríze v anglofónnych regiónoch Kamerunu;

E. keďže k dnešnému dňu prišlo o život viac ako 3 000 civilných obyvateľov krajiny a stovky členov bezpečnostných síl; keďže prebiehajúci konflikt v Kamerune viedol k vnútornému vysídleniu viac ako 1 milióna osôb; keďže viac ako 2,2 milióna osôb potrebuje humanitárnu pomoc a viac ako 66 000 osôb hľadá útočisko v susednej Nigérii; keďže v Kamerune sa nachádza viac ako 447 000 utečencov a žiadateľov o azyl; keďže táto kríza sa prenáša do kamerunských regiónov Západ a Pobrežie;

([1]) Ú. v. EÚ C 158, 30.4.2021, s. 7.

F. keďže kamerunský štát nerešpektuje zásady právneho štátu, pričom nezávislí pozorovatelia vrátane Human Rights Watch a Amnesty International už zdokumentovali vojenské súdne konania poznačené vážnymi vecnými a procesnými nedostatkami, v ktorých sú prezumpcia neviny, právo na primeranú obhajobu a nezávislosť konania a súdnictva vo všeobecnosti vážne ohrozené;

G. keďže počet a závažnosť zrážok medzi separatistickými ozbrojenými anglofónnymi skupinami a vládnymi bezpečnostnými silami sa stupňuje; keďže humanitárnu pomoc v postihnutých regiónoch vážne narušujú aj neštátne ozbrojené skupiny a opatrenia na obmedzenie pohybu, v dôsledku čoho ľudia v týchto regiónoch trpia vážnym nedostatkom potravín a desiatky tisíc osôb nemajú prístup k životne dôležitej zdravotnej starostlivosti; keďže z humanitárnych dôvodov bolo udelených niekoľko výnimiek z opatrení na obmedzenie pohybu, v dôsledku čoho došlo k výraznému narušeniu čerpania pomoci; keďže agentúry OSN boli nútené pozastaviť humanitárne činnosti bez ohľadu na ďalšie zraniteľné miesta spôsobené pandémiou ochorenia COVID-19;

H. keďže ťarchu násilia a konfliktu medzi vládou a separatistickými silami nesie civilné obyvateľstvo a to predstavuje prevažnú väčšinu obetí; keďže vláda aj separatistické sily neustále proti sebe podnikajú odvetné útoky a úmyselne sa zameriavajú na civilné obyvateľstvo a zraniteľné skupiny národa;

I. keďže Felix Agbor Nkongho, právnik v oblasti ľudských práv, popredný obhajca práv anglofónnej menšiny a zástanca mierového riešenia krízy, dostal od ozbrojených separatistických skupín nejednu vyhrážku smrťou; keďže nie je jediný, na koho útočia a koho obťažujú;

J. keďže od volieb v roku 2018 sa politické napätie stupňuje do nenávistných prejavov na základe etnickej príslušnosti alebo politického názoru a tieto zase silnejú na platformách sociálnych médií;

K. keďže vládne sily sa dopúšťajú mimosúdnych popráv civilného obyvateľstva vrátane žien a detí, mučenia a zlého zaobchádzania, sexuálneho násilia vrátane znásilnení a rodovo motivovaného násilia, ničia majetok a celé dediny, domy, zdravotnícke zariadenia a nemocnice, drancujú a svojvoľne zatýkajú a zadržiavajú občanov, a to všetko v dôsledku nepriateľských aktov alebo podozrenia zo spolupráce so separatistami;

L. keďže za prvých päť mesiacov roku 2021 podnikli ozbrojení separatisti v 13 mestách najmenej 27 útokov s použitím výbušných nástrah, čo je viac ako vo všetkých predchádzajúcich rokoch krízy spolu; keďže znásilňujú, zabíjajú, mučia, kruto napádajú, vyhrážajú sa a unášajú stovky ľudí vrátane žien, humanitárnych pracovníkov, učiteľov a detí, o ktorých predpokladajú, že spolupracujú s armádou;

M. keďže konflikt má neúmerný vplyv na deti, pričom 700 000 študentom si pre nútený bojkot škôl vo všetkých anglofónnych regiónoch nemôže uplatniť právo na vzdelanie; keďže od augusta 2021 predstavujú deti v Kamerune 28 % všetkých tých, ktorí prežili rodovo motivované násilie, a hrozí im zvýšené riziko odvodu do armády, detskej práce a zneužitia, pričom údajne bolo zneužitých viac ako 50 % detí v krajine; keďže podľa Populačného fondu OSN bolo 38 % žien v Kamerune vo veku 20 – 24 rokov vydatých pred dovŕšením 18. roku a 13 % pred dovŕšením 15. roku;

N. keďže prezident Biya v reakcii na medzinárodný tlak zriadil vyšetrovaciu komisiu pre vraždy v Ngarbuhu, načo vláda pripustila, že jej bezpečnostné sily nesú určitú zodpovednosť, a informovala o zatknutí príslušných osôb; keďže o tejto záležitosti však nie sú k dispozícii žiadne ďalšie informácie;

O. keďže sa prísne presadzovalo obmedzenie pohybu vrátane zatvorenia takmer všetkých škôl a vzdelávacích stredísk; keďže voči jednotlivcom, ktorí odmietli dodržiavať zákaz vychádzania, vrátane detí a učiteľov, sa páchalo násilie; keďže došlo k útokom na školy, univerzity a nemocnice, čím sa zhoršilo a predĺžilo porušovanie práva na prístup k vzdelaniu a znemožnilo poskytovanie základných zdravotníckych služieb;

P. keďže od prezidentských volieb v roku 2018 sa napätie v krajine zvýšilo; keďže v septembri 2019 prezident Biya zorganizoval národný dialóg s cieľom vyriešiť konflikt medzi ozbrojenými silami a separatistickými povstalcami v anglofónnych regiónoch; keďže o dva roky neskôr priniesli opatrenia len málo výsledkov; keďže v rokoch 2020 a 2021 zlyhali viaceré pokusy o vyriešenie krízy v Kamerune;

Q. keďže sa čaká na podpísanie prezidentských dekrétov, ktorými sa ustanoví prenos právomocí a postupný presun ľudských a finančných zdrojov na decentralizované orgány s cieľom konkrétnej realizácie procesu decentralizácie;

R. keďže vláda naďalej obmedzuje slobodu prejavu a združovania a voči politickému disentu sa stáva čoraz viac neznášanlivou; keďže po demonštráciách požadujúcich mierové riešenie krízy v anglofónnych regiónoch boli zatknuté stovky členov a stúpencov opozičných strán; keďže politickým oponentom, demonštrantom, novinárom a občianskej spoločnosti sa neustále ukladajú obmedzenia;

S. keďže v kamerunskom trestnom zákonníku sa sexuálny vzťah medzi osobami rovnakého pohlavia trestá odňatím slobody až na päť rokov; keďže v posledných rokoch a mesiacoch bolo hlásených mnoho prípadov zatknutia a obťažovania LGBTQI osôb;

T. keďže Kamerun čelí ďalším hrozbám zo strany skupiny Boko Haram a provincie Islamského štátu v Západnej Afrike (ďalej len „ISWAP“) v regióne Ďaleký Sever; keďže útoky islamistickej ozbrojenej skupiny Boko Haram sprevádza každodenné zabíjanie, únosy, lúpeže a ničenie majetku, čo predstavuje závažné porušovanie ľudských práv a porušovanie medzinárodného práva a medzinárodného humanitárneho práva; keďže k takýmto útokom patria aj samovražedné atentáty detí a detských vojakov; keďže od decembra 2020 skupina Boko Haram zabila najmenej 80 civilných osôb, pričom do augusta 2021 bolo v krajine vnútorne vysídlených viac ako 340 000 osôb; keďže domnelá smrť Abubakara Shekaua, vodcu skupiny Boko Haram, pri konfrontácii s frakčnou frakciou ISWAP v Nigérii, ktorá pomohla upevniť moc ISWAP a zvýšiť neistotu v kamerunskom regióne Ďaleký Sever; keďže vládne sily nie sú schopné účinne chrániť postihnuté obyvateľstvo;

1. je hlboko znepokojený situáciou v oblasti ľudských práv v Kamerune; zdôrazňuje právo občanov na slobodu prejavu, zhromažďovania a združovania; vyzýva na dodržiavanie ľudských práv a naliehavo vyzýva vládu Kamerunu, aby podnikla všetky kroky potrebné na dodržiavanie svojich záväzkov v oblasti ochrany týchto práv;

2. naliehavo vyzýva vládu Kamerunu, ako aj politických a vojenských vodcov separatistických skupín, aby sa dohodli na humanitárnom prímerí, a nabáda strany konfliktu, aby sa dohodli na opatreniach na budovanie dôvery, ako je oslobodenie nenásilných politických väzňov a zrušenie bojkotov škôl; naliehavo vyzýva vládu prezidenta Biyu a anglofónnych separatistov, aby okamžite obnovili mierové rozhovory; naliehavo vyzýva medzinárodné spoločenstvo, najmä Africkú úniu, stredoafrické štáty a EÚ, aby pomohli uľahčiť dialóg tým, že ponúknu prevzatie sprostredkovateľskej úlohy; zdôrazňuje význam regionálnej spolupráce a naliehavo vyzýva vládu, aby úzko spolupracovala s Africkou úniou a Hospodárskym spoločenstvom stredoafrických štátov; vyjadruje poľutovanie nad nekonaním a neochotou oboch strán konfliktu zapojiť sa do skutočne zmysluplných mierových rozhovorov s cieľom vyriešiť konflikt; je presvedčený, že politický dialóg, ktorý sa vedie v duchu kompromisu, účinnej politickej účasti a inklúzie vrátane účasti všetkých príslušných zainteresovaných strán, je jedinou cestou k dosiahnutiu trvalého mieru; vyzýva vládu Kamerunu, ako aj vedúcich predstaviteľov separatistických skupín, aby využili existujúce ponuky mediácie od tretích strán na okamžité a priame rokovania;

3. odsudzuje porušovanie ľudských práv a medzinárodného práva a medzinárodného humanitárneho práva, ktorého sa dopúšťajú strany ozbrojeného konfliktu, a zdôrazňuje význam boja proti beztrestnosti; vyzýva kamerunské orgány, aby zabezpečili nezávislé, účinné, transparentné a nestranné vyšetrovanie, ako aj stíhanie závažných prípadov porušovania práv a zneužívania štátnymi aj neštátnymi subjektmi, v súlade s medzinárodným právom a normami, a žiada, aby osoby zodpovedné za porušovanie ľudských práv boli brané na zodpovednosť a postavené pred spravodlivosť v spravodlivom procese, aby sa ukončila beztrestnosť a zabezpečila nezávislosť súdnictva, ktoré sú základnými prvkami právneho štátu a základom fungujúceho demokratického štátu;

4. vyzýva kamerunskú vládu, aby podpísala a ratifikovala Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu; naliehavo vyzýva EÚ, aby využila politický vplyv, ktorý má vďaka rozvojovej pomoci a iným dvojstranným programom, na posilnenie ochrany ľudských práv v Kamerune;

5. odmieta používanie vojenských súdov na súdenie civilného obyvateľstva; pripomína medzinárodné záväzky týkajúce sa spravodlivého procesu, ktorými je Kamerun viazaný, pripomína Kamerunu jeho záväzok dodržiavať právo všetkých občanov na spravodlivý proces pred nezávislými súdmi a pripomína, že vojenské súdy by nemali mať súdnu právomoc nad civilným obyvateľstvom;

6. vyzýva kamerunské orgány, aby prestali predvádzať ľudí pred vojenské súdy s vopred určenými výsledkami a ukladaním trestu smrti, ktorý je podľa medzinárodného práva v oblasti ľudských práv nezákonný; pripomína, že trest smrti sa v Kamerune nepoužíva od roku 1997, čo je míľnikom na ceste krajiny k úplnému zrušeniu trestu smrti; opätovne zdôrazňuje odmietavý postoj EÚ voči trestu smrti vo všetkých prípadoch a bez výnimky; vyzýva vládu Kamerunu, aby zabezpečila jeho zrušenie; vyzýva vládu Kamerunu, aby podpísala a ratifikovala druhý opčný protokol k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach zameraný na zrušenie trestu smrti; naliehavo vyzýva súdy, aby upustili od vydávania takýchto trestov a potvrdili, že nebudú žiadať tresty smrti;

7. vyjadruje poľutovanie nad používaním násilia, najmä voči deťom, a je osobitne znepokojený vplyvom krízy na deti; vyzýva obe strany konfliktu, aby prestali úmyselne cieliť na civilné obyvateľstvo, a naliehavo vyzýva separatistov, aby okamžite zastavili útoky na školy a s okamžitou účinnosťou ukončili všetky nútené bojkoty školstva, čo umožní bezpečný návrat všetkých študentov a učiteľov do škôl;

8. vyzýva kamerunské orgány, aby chránili všetky ženy v krajine, najmä v konfliktných oblastiach, a aby podporovali rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien cez posilňovanie účasti žien a organizácií pre práva žien na verejnom a politickom živote; vyzýva na vypracovanie osobitných opatrení EÚ na posilnenie práv rôznych skupín žien s osobitným zameraním na mladých ľudí, migrantov, ženy žijúce s HIV, LGBTQI osoby a osoby so zdravotným postihnutím;

9. domnieva sa, že proces decentralizácie, ktorý sa považuje za systém hospodárskeho, sociálneho a politického riadenia, je kľúčovým nástrojom reakcie na mnohé výzvy v oblasti rozvoja, najmä zvýšením zodpovednosti miestnych politikov a miestnych správ voči angažovaným občanom; víta podporu procesu zo strany EÚ;

10. odsudzuje nadmerné používanie a zneužívanie sily voči politickým oponentom a pokojným demonštrantom; vyjadruje poľutovanie nad využívaním opatrení na obmedzenie pohybu, ako sú zákaz vychádzania alebo zákaz verejných stretnutí, pod zámienkou pandémie choroby COVID-19 so skutočným úmyslom obmedziť slobodu prejavu, tlače a právo na pokojné zhromažďovanie; vyjadruje znepokojenie nad stavom slobody prejavu a slobody tlače v Kamerune; vyjadruje poľutovanie nad svojvoľným zatýkaním a obťažovaním novinárov a opozičných politikov a umlčiavaním politického nesúhlasu; vyzýva kamerunské orgány, aby okamžite a bezpodmienečne prepustili politických oponentov, demonštrantov a všetkých ostatných občanov, ktorí boli svojvoľne zatknutí a sú zadržiavaní výlučne na politické účely; odsudzuje porušovanie základných slobôd;

11. vyzýva platformy sociálnych médií, aby spolupracovali s vládou, opozíciou a občianskou spoločnosťou na zabezpečení toho, aby ich stránky boli overené a obmedzovali štvavý obsah, nenávistné prejavy a dezinformácie, ktoré ešte viac narúšajú vzťahy medzi komunitami;

12. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že viac ako 40 000 ľuďom bola odopretá potravinová pomoc z dôvodu nebezpečenstva a blokovania ciest v regiónoch Severozápad a Juhozápad, ako aj nad nedávnymi útokmi na zdravotnícke zariadenia a zdravotníckych pracovníkov a nad skutočnosťou, že humanitárna činnosť bola počas obdobia obmedzenia pohybu zakázaná; odsudzuje blokovanie humanitárnej pomoci a útoky na humanitárnych pracovníkov vrátane ich únosov, obťažovania a vrážd v regióne Severozápad a Juhozápad v Kamerune a rovnako odsudzuje stupňujúce sa zastrašovanie nezávislých pozorovateľov a obhajcov ľudských práv, najmä obhajcov práv žien, ktorých práca je dôležitejšia ako kedykoľvek predtým v súvislosti so závažným porušovaním ľudských práv všetkými stranami konfliktu; trvá na tom, aby všetky strany konfliktu okamžite poskytli neobmedzený prístup humanitárnej pomoci; vyzýva vládu Kamerunu, aby zabezpečila, že humanitárna pomoc sa dostane do krízových regiónov;

13. vyzýva OSN a EÚ, aby naďalej monitorovali humanitárnu situáciu a posudzovali potreby; požaduje naliehavú humanitárnu podporu zo strany medzinárodného spoločenstva vrátane EÚ a jej členských štátov s cieľom účinne reagovať a zodpovedajúcim spôsobom uspokojiť naliehavé potreby obyvateľstva; domnieva sa, že vyšetrovacia misia Rady OSN pre ľudské práva do Kamerunu by bola primeranou cestou na určenie miery porušovania medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva a toho, kto ich porušuje;

14. odsudzuje teroristické činy skupiny Boko Haram v Kamerune; uznáva úsilie kamerunských orgánov v boji proti tejto skupine; vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby podporilo všetko úsilie v boji proti tejto islamistickej ozbrojenej skupine; trvá na tom, že proti terorizmu možno účinne bojovať len vtedy, ak budeme riešiť príčiny a konkrétne problémy súvisiace s nerovnosťou;

15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii, Rade, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, vláde a parlamentu Kamerunu a spolupredsedom Spoločného zhromaždenia AKT – EÚ.